

Ziemioplody rolne i ogrodnicze w województwie lubelskim w 2019 roku

29.05.2020 r.

 2,1%

Zwiększenie się plonów
zbóż ogółem w 2019 r. w po-
równaniu z 2018 r.

W województwie lubelskim według wynikowego szacunku powierzchnia upraw zbóż ogółem w 2019 r. była wyższa w stosunku do poprzedniego roku, podobnie jak powierzchnia uprawy kukurydzy na ziarno, rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków. Zmniejszyła się natomiast powierzchnia uprawy buraków cukrowych oraz warzyw gruntowych.

Warunki agrometeorologiczne w okresie od jesieni 2018 r. do jesieni 2019 r.

O wysokości plonów upraw rolnych w dużej mierze decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość wykonywanych prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych na poszczególnych etapach wegetacji roślin.

Sezon wegetacyjny 2019 r. charakteryzował się w miarę stabilną pogodą bez gwałtownych zjawisk ekstremalnych, chociaż nie brakowało burz i obfitych opadów deszczu, którym lokalnie towarzyszyły również opady gradu. Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2018 r. nie wpłynęły znacząco na opóźnienie prac polowych i przygotowanie pól pod zasiew zbóż ozimych. W październiku 2018 r. średnia temperatura dobową była znacznie wyższa od normy wieloletniej, a ilość opadów atmosferycznych była niewielka. Przyczyniło się to do przyspieszonej wegetacji ozimin, co mogło negatywnie wpłynąć na ich przezimowanie. Warunki atmosferyczne w listopadzie sprzyjały prowadzeniu prac polowych, gdyż dopiero w trzeciej dekadzie miesiąca nastąpiło znaczne ochłodzenie i pojawiły się ujemne temperatury w ciągu dnia.

W lutym 2019 r. stan przezimowania większości roślin rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym poziomie, jak w analogicznym okresie poprzedniego roku. Przyczyniły się do tego warunki pogodowe. Zima charakteryzowała się zmienną pogodą od dość wysokich temperatur, jak na tę porę roku (powyżej 0°C), po okresy mroźne, w których temperatura powietrza spadała poniżej -12°C z brakiem pokrywy śnieżnej. Od początku lutego temperatura powietrza znacznie przekraczała 0°C, co przyczyniło się do wznowienia wegetacji już w trzeciej dekadzie miesiąca. Łagodna zima na ogół nie przyczyniła się do uszkodzenia plantacji zbóż i rzepaku, za wyjątkiem tych wybujałych. Okres wegetacji był przedłużony, a tym samym ciepły przełom roku 2018/19 sprzyjał rozwojowi chorób grzybowych. Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu były sprzyjające i pozwoliły rolnikom na rozpoczęcie prac polowych już w pierwszej połowie miesiąca.

Kolejne miesiące 2019 r. (kwiecień, maj i czerwiec) były bardzo zróżnicowane pod względem zarówno temperatury, jak i opadów atmosferycznych. Kwiecień był suchy z temperaturami powietrza nie odbiegającymi znacząco od normy wieloletniej. Jednakże w połowie miesiąca (podobnie jak na początku maja) wystąpiły nocne przygruntowe przymrozki (od -2°C do -8°C), które przyczyniły się do znacznych strat na plantacjach sadowniczych. Obfite opady deszczu w drugiej połowie maja nie sprzyjały wykonywaniu zabiegów ochronnych, co sprzyjało rozwojowi chorób grzybowych, szkodników oraz zachwaszczeniu plantacji. Czerwiec był upalny z temperaturami powyżej średniej wieloletniej, z niewielką ilością opadów atmosferycznych o charakterze gwałtownych burz i ulew, którym lokalnie towarzyszyły opady gradu. Taki przebieg opadów przyczynił się do tego, że woda zamiast wsiąkać w podłoże szybko spływała i parowała na skutek wysokich temperatur, co nadal powodowało niedobory wilgoci w glebie i zagrożenie suszą. Wg IUNG Puławy na terenie województwa lubelskiego w miesiącu

Niekorzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w 2019 r. miał przede wszystkim ciepły przełom roku 2018/19, który sprzyjał rozwojowi chorób grzybowych, wiosenne nocne przymrozki oraz brak opadów atmosferycznych potęgujący suszę rolniczą.

Korzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w 2019 r. miały warunki agrometeorologiczne w marcu, które pozwoliły na wczesne rozpoczęcie prac polowych oraz pogoda w lecie, która pozwoliła na sprawne przeprowadzenie żniw, a ciepła aura pod koniec lata i na początku jesieni sprzyjała wykonywaniu prac polowych.

czerwcu stwierdzono występowanie suszy rolniczej, była ona notowana we wszystkich monitorowanych uprawach. W największym stopniu zagrożone suszą były zboża jare, warzywa i truskawki.

Lato 2019 r. było upalne i suche. Żniwa rozpoczęły się w połowie lipca, jednakże utrudniały je opady deszczu i burze, które występowały pod koniec miesiąca. Sierpień przyniósł poprawę pogody i intensyfikację prac żniwnych, które prawie zostały zakończone do końca pierwszej dekady miesiąca. Oszacowano, że zbiory były niskie podobnie jak rok wcześniej.

Wrzesień charakteryzował się bardzo ciepłą i słoneczną pogodą z temperaturą powietrza dochodzącą do 30°C. Ochłodzenie nastąpiło dopiero pod koniec miesiąca i towarzyszyły mu opady deszczu, jednakże Klimatyczny Bilans Wodny w województwie lubelskim w ciągu miesiąca nadal był ujemny i w dalszym ciągu jego obszar objęty był suszą rolniczą. Ciepła aura sprzyjała wykonywaniu prac polowych. Zebrane ziemniaki były na średnim poziomie, a bulwy drobne na skutek niedoboru wilgoci w trakcie wegetacji. Wschody ozimin wysianych wcześniej były nierównomierne. Pod koniec września rozpoczęła się kampania buraczana.

Produkcja głównych upraw rolnych

Zboża

Stan przezimowania zbóż w lutym 2019 r. rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym poziomie, jak w analogicznym okresie roku poprzedniego. Nie zaobserwowano większych uszkodzeń i strat w obsadzie zbóż, jednakże lokalnie zauważyć było można występowanie mącznika prawdziwego, septoriozy liści oraz rdzy brunatnej. W maju stan zbóż zarówno ozimych, jak i jarych został oceniony na dobry. Zboża ozime znajdowały się w fazie kwitnienia, zaś jare w fazie grubienia pochwy liściowej i początkowej fazie kłoszenia. W tym czasie wykonywano zabiegi owadobójcze, mające na celu zwalczanie skrzypionki zbożowej i mszyc oraz zabiegi grzybobójcze przeciwko mączniakowi, septoriozie paskowanej oraz rdzy.

Żniwa rozpoczęto w połowie lipca, a zebrane plony były mniejsze i gorsze, co w większym stopniu dotyczy zbóż jarych niż ozimych, do czego przyczyniła się susza rolnicza.

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw zbóż ogółem w 2019 r. wyniosła 832,6 tys. ha i była wyższa o 5,5% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 4,8% w stosunku do 2010 r. Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie 39,5 dt/ha, czyli o 2,1% wyższym od uzyskanych rok wcześniej i o 24,4% wyższym niż w 2010 r. Zbiory zbóż ogółem w 2019 r. zwiększyły się o 7,6% w stosunku do 2018 r. i o 30,4% w porównaniu z 2010 r. i wyniosły 3 290,0 tys. t.

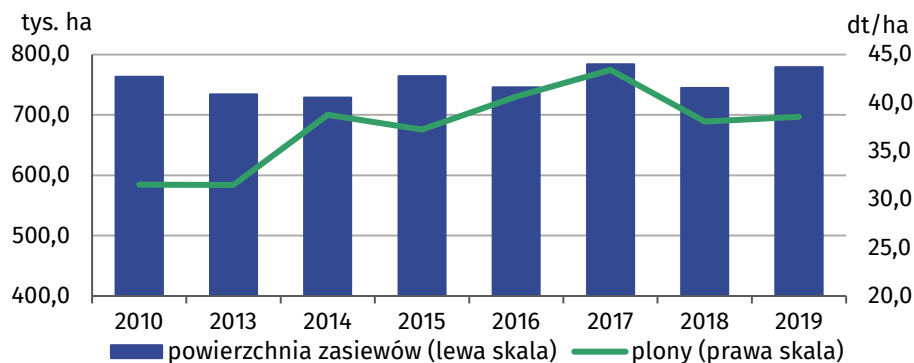
Tablica 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	2010	2015	2018	2019	
	w liczbach bezwzględnych				2018 = 100
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	794,7	818,7	789,5	832,6	105,5
Plony z 1 ha w dt	31,8	37,0	38,7	39,5	102,1
Zbiory w tys. t	2 523,9	3 027,2	3 056,3	3 290,0	107,6
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi					
Powierzchnia w tys. ha	757,6	764,4	744,6	779,0	104,6
Plony z 1 ha w dt	31,7	37,2	38,1	38,6	101,3
Zbiory w tys. t	2 405,0	2 846,9	2 834,8	3 004,7	106,0

Łączna powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi określona na podstawie wynikowego szacunku w 2019 r. wyniosła 779,0 tys. ha i była o 4,6% wyższa niż w 2018 r., a uzyskane plony również osiągnęły wyższy o 1,3% poziom. W 2018 r. zebrano o 6,0% więcej zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi niż rok wcześniej. Łączna powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zwiększyła się w stosunku do 2010 r. o 2,1%, natomiast plony i zbiory wzrosły odpowiednio o 22,4% i o 24,9%.

Powierzchnia zasiewów oraz plony i zbiory **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** zwiększyły się w stosunku do 2010 r.

Wykres 1. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

W maju 2019 r. stan kukurydzy na ziarno rzeczoznawcy rolni ocenili na dobrym poziomie. Plantacje były w fazie 4-5 liści, a ich rozwój był lekko opóźniony, na skutek niesprzyjających warunków atmosferycznych podczas siewu i wschodów. W sierpniu po opadach deszczu stan plantacji uległ poprawie, a na roślinach nie zaobserwowano ani chorób, ani szkodników. We wrześniu rozpoczęto zbiory kukurydzy na kiszonkę, a pod koniec na ziarno.

W 2019 r. kukurydżę na ziarno zasiano na powierzchni 38,4 tys. ha, czyli o 41,9% większej w porównaniu z powierzchnią z roku poprzedniego. Zbiory natomiast wyniosły 262,0 tys. t i były o 35,7% wyższe niż w 2018 r. W 2019 r. plony kukurydzy na ziarno wyniosły 68,2 dt/ha i tym samym były o 4,3% niższe od uzyskanych w roku wcześniejszym.

W 2019 r. **plony kukurydzy na ziarno** były niższe od uzyskanych w roku wcześniejszym.

Rzepak i rzepik

Stan przezimowania rzepaku i rzepiku w lutym 2019 r. oceniono na lepszym poziomie niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, jednakże zaobserwowano nasilone występowanie szkodnika słodyszka rzepakowego, który przekroczył próg ekonomicznej szkodliwości. Według stanu na dzień 30 kwietnia rzepak ozimy znajdował się w początkowej fazie kwitnienia, a rośliny były niższe niż rok wcześniej ze względu na niedobór wody. Zaobserwowano także zwiększone nasilenia szkodników (chowaczy i słodyszka rzepakowego). W maju stan plantacji rzepaku ozimego został oceniony na dobry i znajdował się w fazie wzrostu łuszczyzny, jednakże zaobserwowano na nich występowanie szkodników (pryszczarka kapustnika i mszyc). Natomiast rzepak jary znajdował się w fazie kwitnienia, a stan upraw oceniono na dobry. Również i na rzepaku jarym odnotowano obecność szkodników (słodyszka rzepakowego). W czerwcu rzepak ozimy znajdował się w stanie dojrzewania łuszczyzny, a na roślinach nie obserwowano zwiększonego nasilenia chorób ani szkodników.

Żniwa rzepaku ozimego rozpoczęły się w połowie lipca, a zakończyły już pod koniec, jednakże uzyskane plony były gorszej jakości i mniejsze niż rok wcześniej. Natomiast w przypadku rzepaku jarego zaobserwowano suszę rolniczą, która przyczyniła się do niższych i gorszych plonów.

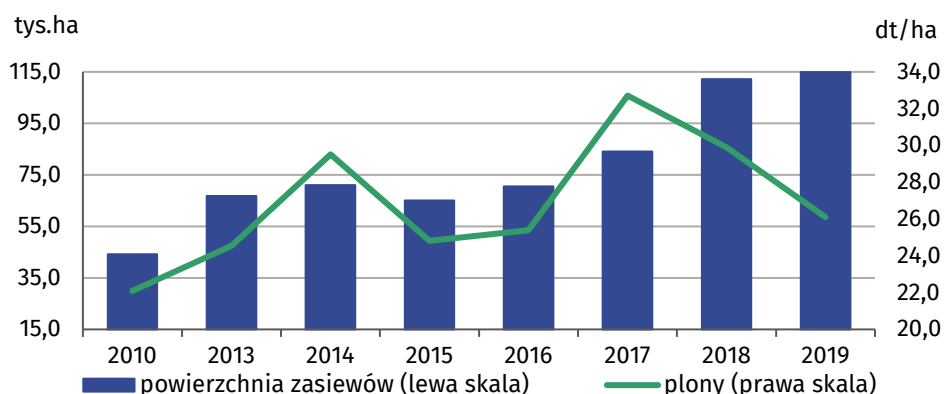
Tablica 2. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2010	2015	2018	2019	
	w liczbach bezwzględnych			2018 = 100	
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	44,1	65,0	112,2	114,9	102,5
Plony z 1 ha w dt	22,1	24,8	29,9	26,1	87,3
Zbiory w tys. t	97,6	161,5	336,0	299,5	89,1

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw rzepaku i rzepiku w 2019 r. wyniosła 114,9 tys. ha i była o 2,5% wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim i o 160,3% w stosunku do 2010 r. Zbiory natomiast ukształtowały się na poziomie 299,5 tys. t i były o 10,9% niższe odnotowanych w 2018 r., zaś ponad 3-krotnie wyższe niż w 2010 r. W 2019 r. w województwie lubelskim plony rzepaku i rzepiku oszacowano na niższym o 12,7% poziomie niż w 2018 r., natomiast o 17,9% wyższym w stosunku do 2010 r.

W 2019 r. województwie lubelskim **plony rzepaku i rzepiku** oszacowano na niższym poziomie niż w 2018 r.

Wykres 2. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku

Ziemniaki

Pod koniec kwietnia 2019 r. rolnicy w większości przypadków zakończyli sadzenie ziemniaków. W maju stan upraw znajdował się w stanie dobrym, jednakże na plantacjach słabo chronionych zaczęła pojawiać się stonka ziemniaczana. W czerwcu ziemniaki były w fazie kwitnienia, a stan upraw rzeczoznawcy rolni ocenili na dobrym poziomie. Jednakże na plantacjach słabiej chronionych zaobserwowano nasilone występowanie stonki ziemniaczanej. W sierpniu ziemniaki znajdowały się w końcowej fazie wegetacji, a na plantacjach słabo chronionych występowały oznaki porażenia zarzą ziemniaczaną. Ciepła aura we wrześniu sprzyjała zbiorom ziemniaków. Jednakże ze względu na niedobory wody występujące w okresie wegetacji bulwy były drobne i gorszej jakości niż rok wcześniej, a zbiory oceniono na średnim poziomie.

Tablica 3. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory ziemniaków

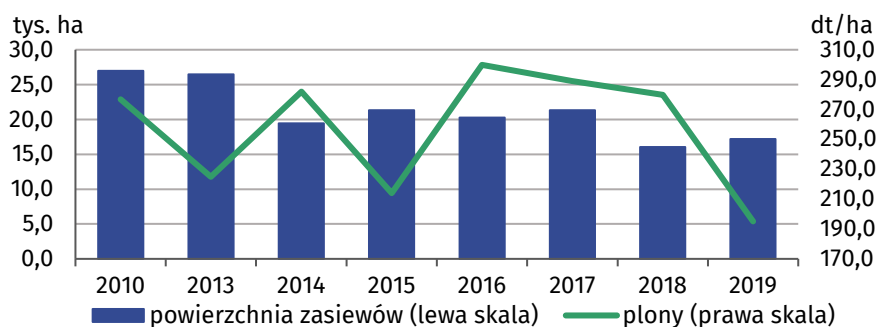
Wyszczególnienie	2010	2015	2018	2019	
	w liczbach bezwzględnych			2018 = 100	
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	27,0	21,3	16,1	17,2	107,0
Plony z 1 ha w dt	277	214	280	195	69,7
Zbiory w tys. t	746,1	456,0	449,6	335,5	74,6

W 2019 r. uzyskane **plony ziemniaków** w województwie lubelskim były niższe niż w 2018 r.

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw ziemniaków w 2019 r. zwiększyła się o 7,0% w stosunku do poprzedniego roku i wyniosła 17,2 tys. ha, a jednocześnie była o 36,2% mniejsza w porównaniu z 2010 r. W omawianym okresie zebrano o 25,4% mniej ziemniaków niż w 2018 r. i o 55,0% niż w 2010 r.

W 2019 r. uzyskane w województwie lubelskim plony ziemniaków były o 30,3% niższe niż w roku wcześniejszym i jednocześnie o 29,5% niższe niż w 2010 r.

Wykres 3. Powierzchnia i plony ziemniaków

Buraki cukrowe

W kwietniu 2019 r. zaobserwowano nierównomierne wschody buraków cukrowych, co było skutkiem niedoboru wilgoci w glebie. Ponadto na plantacjach we wschodniej części województwa lubelskiego zaobserwowano inwazję szkodnika szarka komośnika, który spowodował duże straty w uprawach, gdyż nadgryzione i osłabione rośliny zamierały. Szkodnik ten wykazuje bardzo dużą odporność na działanie większości insektycydów, a w regionie pojawił się 3 lata temu najprawdopodobniej z Ukrainy, a obszar jego żerowania rozszerza się z roku na rok i w 2019 r. zaobserwowano go na obszarze powiatu lubelskiego. W maju stan plantacji znajdował się w dobrym stanie, jednakże wysoka temperatura i niska wilgotność sprzyjały rozwojowi szkodników: błyszczki jarzynówki, mszyc i szarka komośnika. W czerwcu stan buraków cukrowych rzeczoznawcy ocenili na dobrym poziomie. Rośliny znajdowały się w fazie zakrywania rzędów, a na początku miesiąca zaobserwowano nasilone występowanie szkodników (błyszczki jarzynówki), a pod koniec chorób grzybowych (chwościka).

W lipcu i sierpniu stan upraw został oceniony na dobrym poziomie, chociaż na niektórych plantacjach zaobserwowano nasilone występowanie chwościka, a na plantacjach słabiej chronionych od mszyc zaczęły pojawiać się choroby wirusowe – żółtaczka buraka cukrowego.

Pod koniec września rozpoczęto zbiory buraków cukrowych i ruszyła tym samym kampania buraczana w cukrowniach. Jakość zebranych buraków rzeczoznawcy rolni ocenili na dobrym poziomie, ze względu na zawartość cukru, tzw. polaryzację, która była wysoka, czemu sprzyjała duża ilość słonecznych dni w sierpniu i we wrześniu.

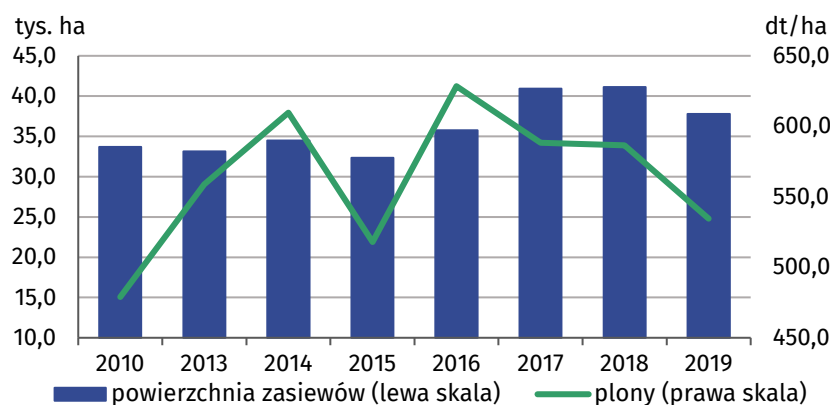
Tablica 4. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2010	2015	2018	2019	
	w liczbach bezwzględnych				2018 = 100
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	33,7	32,3	41,1	37,8	91,9
Plony z 1 ha w dt	479	518	587	534	91,0
Zbiory w tys. t	1 614,2	1 674,6	2 413,1	2 019,5	83,7

W województwie lubelskim **plony buraków cukrowych** w 2019 r. oszacowano na niższym poziomie niż w 2018 r.

Powierzchnia upraw buraków cukrowych w 2019 r. zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 8,1%, natomiast wzrosła o 12,1% w porównaniu z 2010 r. Zbiory również zmniejszyły się o 16,3% w stosunku do 2018 r., zaś wzrosły o 25,1% w stosunku do 2010 r. Tym samym plony buraków cukrowych w 2019 r. oszacowano na niższym o 9,0% poziomie niż w 2018 r., zaś wyższym o 11,6% niż w 2010 r.

Wykres 4. Powierzchnia i plony buraków cukrowych

Produkcja głównych upraw ogrodniczych

W marcu 2019 r. kondycję **drzew owocowych**, jak i **porzeczek** oraz **agrestu** rzeczoznawcy ocenili na dość dobrym poziomie. Drzewa rozwijały się prawidłowo, a obficie występujące na nich pąki kwiatowe i liściowe wyglądały dobrze.

Najbardziej skutki zimy odczuły **maliny letnie**, na których stwierdzono około 30-40% pędów suchych. Malina ta bardzo mocno reaguje na zmianę warunków pogodowych. Jeżeli zima jest lekka, a temperatury wysokie, jak na te porę roku, to soki odżywcze całkowicie z niej nie schodzą i w przypadku wystąpienia nagłych ujemnych temperatur roślina mocno to odczuwa, czego efektem jest zasychanie pędów dwuletnich – owocujących. Natomiast na plantacjach **maliny jesiennej** zaczynają pojawiać się pierwsze wybijające pędy. Kondycja plantacji **truskawek** po zimie została oceniona na dobrą. Na roślinach nie zaobserwowano skutków uszkodzeń mrozowych. Problemem jednak był deficyt wody w glebie i pojawiające się pierwsze oznaki suszy.

Wiosenne przymrozki (połowa kwietnia i początek maja 2019 r.) przyczyniły się do powstania znacznych strat na plantacjach sadowniczych, czego skutkiem były niższe niż rok wcześniej zbiory owoców.

Tablica 5. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2010	2015	2018	2019	
	w tysiącach ton				2018 = 100
Ogółem	460,9	364,7	439,7	410,2	93,3
kapusta	81,9	48,5	52,0	51,5	99,0
kalafior	45,5	22,7	40,8	37,5	92,0
cebula	36,3	32,3	32,7	27,7	84,6
marchew jadalna	97,1	81,7	95,7	89,8	93,9
burak ćwikłowy	37,4	33,5	36,4	34,3	94,3
ogórek	28,6	20,7	20,8	19,6	94,0
pomidor	50,6	29,3	40,4	36,3	89,8
pozostałe ^a	83,5	96,0	120,9	113,5	93,9

a Pory, pietruszka, selery, papryka, rzodkiewka, sałata i inne.

Powierzchnia upraw **warzyw gruntowych** ogółem w województwie lubelskim w 2019 r. wyniosła 15,9 tys. ha i zmniejszyła się o 0,1% zarówno w stosunku do 2018 r., jak i 2010 r. Zbiory również były mniejsze w porównaniu z rokiem wcześniejszym, jak i z 2010 r., odpowiednio o 6,7% i o 11,0%. Największy udział w zbiorach warzyw gruntowych w 2019 r. stanowiły zbiory marchwi jadalnej (21,9%) oraz kapusty (12,6%).

Tablica 6. Zbiory owoców

Wyszczególnienie	2010	2015	2018	2019	
	w tysiącach ton				2018 = 100
Ogółem z drzew	318,0	542,7	648,4	529,0	81,6
w tym jabłonie	271,4	478,7	582,6	476,8	81,8
śliwy	10,4	13,3	13,3		
wiśnie	25,2	38,8	34,7	27,7	79,7
Ogółem z krzewów i plantacji jagodowych	230,5	218,2	241,1	174,0	72,1
w tym maliny	72,2	62,7	89,3	54,0	60,5
porzeczki ogółem	87,3	77,6	75,5	46,7	61,9

a Pory, pietruszka, selery, papryka, rzodkiewka, sałata i inne.

Zbiory **owoców z drzew z sadów** w 2019 r. zmniejszyły się o 18,4% w stosunku do 2018 r., zaś wzrosły o 66,4% w porównaniu z 2010 r. W strukturze zbiorów dominowały jabłka, które stanowiły 90,1% ogółu owoców zebranych z drzew owocowych. W stosunku do 2018 r. odnotowano spadek produkcji jabłek o 18,2%, a w porównaniu z 2010 r. wzrost o 75,7%.

Z krzewów i plantacji jagodowych w 2019 r. zebrano 174,0 tys. t owoców, czyli mniej o 27,9% niż rok wcześniej i o 24,5% niż w 2010 r. Największy udział w produkcji owoców jagodowych w województwie lubelskim w 2019 r. miały maliny (31,1%), porzeczki ogółem (26,9%) oraz truskawki (30,3%).

W województwie lubelskim **zbiory warzyw gruntowych** w 2019 r. były niższe niż w 2010 r.

W województwie lubelskim **zbiory owoców z drzew** w 2019 r. były niższe niż w 2018 r.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Lublinie
Dyr. Krzysztof Markowski
Tel: 81 533 20 52
e-mail: sekretariatlub@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Informatorium
Osoba ds. kontaktów z mediami
Elżbieta Łoś
Tel: 81 533 27 14
e-mail: E.Los@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Rolnictwo w województwie lubelskim w 2018 r.](#)

[Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych w województwie lubelskim w 2018 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Powierzchnia upraw zbożowych](#)

[Zbiór \(plonów\)](#)

[Zboża podstawowe](#)